

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Η ΕΛΕΥΣΗ

Αύγουστος 1991. Τα αστέρια.

Ήταν δεκατεσσάρων χρόνων και σίγουρη ότι, αν έκλεινε σφιχτά τα μάτια και συγκεντρωνόταν πολύ, θα μπορούσε να δει τα αστέρια μέσα από τη σκεπή.

Παντού γύρω της γυναικείες ανάσες. Βαριές, ρυθμικές ανάσες μέσα στη νύχτα. Κάποια ροχάλιζε. Ήταν η θεία Σάρα, που της είχαν δώσει ένα στρώμα και κοιμόταν κάτω από το ανοιχτό παράθυρο.

Έκλεισε τα μάτια και προσπάθησε να ανασαίνει κι αυτή όπως οι άλλες. Δύσκολο να κοιμηθεί, ειδικά όταν όλα γύρω της ήταν τόσο καινούργια και διαφορετικά. Το δασάκι πέρα από το ανοιχτό παράθυρο και οι ήχοι της νύχτας εδώ στο Έστγκορντ ήταν κι αυτά διαφορετικά. Άνθρωποι που γνώριζε από τις συγκεντρώσεις στο Κάστρο και από τις θερινές κατασκηνώσεις, εδώ, κατά περίεργο τρόπο, δεν ήταν οι ίδιοι. Όμως ούτε κι αυτή ήταν η ίδια. Το πρόσωπο και το σώμα που έβλεπε στον καθρέφτη της φέτος το καλοκαίρι ήταν καινούργια. Και τα αισθήματά της το ίδιο, αυτά τα παράξενα καυτά και ψυχρά ρεύματα που διαπερνούσαν ολόκληρο το κορμί της όταν την κοίταζαν τα αγόρια. Ή, μάλλον, όταν την κοίταζε ειδικά ένα από τα αγόρια. Ο Ρόμπερτ. Κι αυτός ήταν διαφορετικός φέτος.

Άνοιξε πάλι τα βλέφαρα και κάρφωσε το βλέμμα στο ταβάνι. Ήξερε πως ο Θεός έχει τη δύναμη να κάνει σπουδαία πράγματα, για παράδειγμα, να της επιτρέψει να δει τα αστέρια μέσα από τη σκεπή. Αν ήταν θέλημά Του.

Η μέρα ήταν μακριά, γεμάτη γεγονότα. Ο ξερός, καλοκαιρι-

νός άνεμος έκανε τις καλαμποκιές να θροΐζουν και τις φυλλωσιές των δέντρων να αναδεδύονται νευρικά ρίχνοντας φωτοσκιάσεις πάνω στα πρόσωπα των συγκεντρωμένων στο ξέφωτο. Άκουγαν έναν από τους εφέδρους της Σχολής Αξιωματικών του Στρατού Σωτηρίας που μιλούσε για το έργο και τα κηρύγματά του στα νησιά Φερόε. Ήταν όμορφος και η ομιλία του είχε πολλή ευαισθησία και πάθος. Όμως εκείνη προσπαθούσε να διώξει μια αγριομέλισσα που βούιζε συνεχώς γύρω από το κεφάλι της κι ύστερα, όταν το έντομο έφυγε επιτέλους, η ζέστη την έκανε να γλαρώνει. Μόλις τελείωσε την ομιλία του ο έφεδρος, τα πρόσωπα όλων στράφηκαν προς τον περιφερειακό διοικητή Ντάβιντ Έκχοφ, που τους παρατηρούσε με τα γελαστά του μάτια, τα οποία έδειχναν νεανικά, αν και ο ίδιος ήταν πάνω από πενήντα χρόνων. Ο διοικητής ξεκίνησε με τον χαιρετισμό του Στρατού Σωτηρίας σηκώνοντας τη δεξιά παλάμη μπροστά στον ώμο του, με τα δάχτυλα ενωμένα να δείχνουν προς το βασίλειο των ουρανών, και με ένα δυνατό «αλληλούια». Ύστερα προσευχήθηκε να είναι ευλογημένο το έργο του εφέδρου απέναντι στους φτωχούς και στους απόκληρους και υπενθύμισε στη συνάθροιση ότι στο κατά Ματθαίον Ευαγγέλιο αναφερόταν ότι ο Ιησούς ο Λυτρωτής κυκλοφορούσε ανάμεσά τους, ένας ξένος στον δρόμο, ίσως και ένας αλήτης, κουρελής και πεινασμένος. Και πως την Ημέρα της Κρίσης οι δίκαιοι και ενάρετοι, δηλαδή όσοι βοηθούσαν τους αδυνάτους, θα κέρδιζαν την αιώνια ζωή. Το πήγαινε φιρί φιρί για κήρυγμα, αλλά κάποιος του ψιθύρισε κάτι στ' αυτί και τότε ο διοικητής είπε με ένα χαμόγελο ότι στο πρόγραμμα ακολουθούσε η Ώρα της Νεολαίας και σήμερα ήταν η σειρά του Ρίκαρντ Νίλσεν να μιλήσει.

Ο Ρίκαρντ με βαθιά φωνή ευχαρίστησε τον διοικητή. Ως συνήθως, είχε γράψει από πριν αυτά που σκόπευε να πει και τα είχε αποστηθίσει. Έτσι, άρχισε να απαγγέλλει τον μονόλογό του για το πώς θα αφιέρωνε τη ζωή του στον αγώνα, τον αγώνα του Ιησού για τη βασιλεία του Θεού. Η φωνή του ακουγόταν νευρώδης, αλλά μονότονη, σχεδόν υπνωτιστική. Το αυστηρό, ανεξιχνία-

στο βλέμμα του έπεφτε κατευθείαν πάνω της. Τα βλέφαρά της βάραιναν. Έβλεπε το ιδρωμένο πάνω χέιλος του να σχηματίζει τις γνώριμες, ασφαλείς, βαρετές φράσεις. Γι' αυτό και δεν αντέδρασε όταν ένα χέρι ακούμπησε στην πλάτη της. Δεν σάλειψε μέχρι που το άγγιγμα από ρώγες δαχτύλων γλίστρησε ως τη μέση της κι ακόμα πιο χαμηλά κάνοντας το κορμί της να παγώσει κάτω από το λεπτό, βαμβακερό φόρεμα.

Στράφηκε και βρέθηκε να αντικρίζει τα γελαστά, καστανά μάτια του Ρόμπερτ. Κι ευχήθηκε να ήταν το δέρμα της σκούρο μελαχρινό, όπως το δικό του, για να μη δει το αγόρι πώς κοκκίνισαν τα μάγουλά της.

«Σςς» έκανε ο Γιον.

Ο Ρόμπερτ και ο Γιον ήταν αδέρφια. Ο Γιον ήταν έναν χρόνο μεγαλύτερος, αλλά σε μικρότερη ηλικία πολλοί τους περνούσαν για διδύμους. Τώρα που ο Ρόμπερτ ήταν στα δεκαεφτά, παρόλο που διατηρούσαν ακόμη πολλά κοινά χαρακτηριστικά, οι διαφορές των δύο αδερφών ήταν πια φανερές. Ο Ρόμπερτ, χαρούμενος και ανέμελος, μεγάλο πειραχτήρι και καλός στην κιθάρα, δεν ήταν πάντα συνεπής στην ώρα του για τις λειτουργίες στο Φρούριο. Μερικές φορές μάλιστα το παράκανε με τα πειράγματα, ειδικά όταν έβλεπε ότι οι άλλοι γελούσαν. Τότε, πολύ συχνά, επενέβαινε ο αδερφός του. Ο Γιον ήταν ένα έντιμο, ευσυνείδητο αγόρι και οι περισσότεροι πίστευαν ότι θα πήγαινε στη Σχολή Δοκίμων Αξιωματικών και θα έβρισκε και ένα κορίτσι από τον Στρατό Σωτηρίας, αν και κανείς δεν το έλεγε ποτέ φωναχτά. Για τον Ρόμπερτ, μια τέτοια προοπτική δεν φάνταζε καθόλου σίγουρη. Ο μεγάλος του αδερφός ήταν δύο πόντους ψηλότερος, αλλά κατά έναν μυστήριο τρόπο εκείνος έδειχνε πιο ψηλός. Γιατί από τα δώδεκα και μετά ο Γιον είχε αρχίσει να καμπουριάζει, λες και σήκωνε στην πλάτη του όλα τα βάσανα του κόσμου. Ήταν και οι δύο μελαχρινοί, όμορφοι, με κανονικά χαρακτηριστικά, αλλά ο Ρόμπερτ είχε κάτι ιδιαίτερο, που έλειπε από τον αδερφό του. Κάτι στα μάτια του, σκοτεινό και σκανταλιάρικο, την προκαλούσε να θέλει, αλλά και να μη θέλει να το φάξει περισσότερο.

Όση ώρα μιλούσε ο Ρίκαρντ, το βλέμμα της περιπλανιόταν στη θάλασσα των γνώριμων συγκεντρωμένων προσώπων. Μια μέρα θα παντρευόταν ένα από τα αγόρια του Στρατού Σωτηρίας και μπορεί να τους έστελναν και τους δύο σε άλλη πόλη ή σε κάποια επαρχία της χώρας. Όμως θα επέστρεφαν πάντα στο Έστγκορντ, το κτήμα που είχε μόλις αγοράσει ο Στρατός, το οποίο θα αποτελούσε στο εξής τη θερινή τους κατασκήνωση.

Στην περιφέρεια του πλήθους, στα σκαλοπάτια του σπιτιού, καθόταν ένα ξανθό αγόρι χαϊδεύοντας μια αδέσποτη γάτα που είχε βολευτεί στην αγκαλιά του. Ήταν σίγουρη πως την κοίταζε, αν και μόλις γύρισε προς το μέρος του, εκείνος έστρεψε αμέσως αλλού τη ματιά του. Δεν τον γνώριζε, αν και είχε ακούσει ότι τον έλεγαν Μαντς Γκίλστρουπ, ήταν εγγονός του προηγούμενου ιδιοκτήτη του Έστγκορντ, δύο χρόνια μεγαλύτερός της, και ότι καταγόταν από πολύ πλούσια οικογένεια. Ο Μαντς ήταν όμορφος, αληθινά όμορφος, αλλά κάπως μοναχικός, σαν απομονωμένος. Αλήθεια, εδώ που τα λέμε, τι δουλειά είχε ανάμεσά τους; Ήταν εδώ και το προηγούμενο βράδυ, έκοβε βόλτες συνοφρωμένος, στραβοκοίταζε τους πάντες και δεν μιλούσε με κανέναν. Είχε αισθανθεί το βλέμμα του πάνω της αρκετές φορές. Όλοι την κοίταζαν φέτος. Ήταν κι αυτό κάτι καινούργιο.

Βγήκε απότομα από τις σκέψεις της όταν ο Ρόμπερτ έπιασε το χέρι της και έβαλε κάτι στη χούφτα της. «Μόλις τελειώσει ο υποψήφιος στρατηγός, έλα στον αχυρώνα. Έχω να σου δείξω κάτι» της είπε κι αμέσως μετά έφυγε.

Εκείνη άνοιξε τη χούφτα της και λίγο έλειψε να τσιρίξει. Πέταξε στο χορτάρι αυτό που κρατούσε κλείνοντας ταυτόχρονα με το άλλο χέρι το στόμα της. Ήταν μια αγριομέλισσα. Σάλευε ακόμη και ας μην είχε ούτε φτερά ούτε πόδια.

Όταν τελείωσε επιτέλους η ομιλία του Ρίκαρντ, έμεινε λίγο και περίμενε παρακολουθώντας τους γονείς της και τους γονείς του Γιον και του Ρόμπερτ να κατευθύνονται προς τα τραπέζια όπου σερβιριζόταν ο καφές. Στις ενορίες τους στο Όσλο και οι δύο οικογένειες ήταν από εκείνες που οι άνθρωποι του Στρατού

Σωτηρίας αποκαλούσαν «δυνατές φαμίλιες» και ήξερε ότι δεν έπρεπε να δίνει δικαιώματα.

Κατευθύνθηκε προς την υπαίθρια τουαλέτα, αλλά με το που έστριψε τη γωνία, άλλαξε κατεύθυνση και έτρεξε προς τον αχυρώνα.

«Ξέρεις τι είναι αυτό;» ρώτησε ο Ρόμπερτ με μάτια γελαστά και με μια βαθιά φωνή, που δεν την είχε το περσινό καλοκαίρι.

Ήταν ξαπλωμένος ανάσκελα στον σανό και πελεκούσε μια χοντρή ρίζα δέντρου με εκείνον τον σουγιά που κουβαλούσε πάντα χωμένο στη ζώνη του.

Έπειτα σήκωσε ψηλά το ξύλο κι αυτή κατάλαβε αμέσως τι παρίστανε. Είχε δει ζωγραφιές, ήξερε. Ευχήθηκε μόνο να ήταν αρκετά σκοτεινά και να μη διέκρινε το αγόρι πως τα μάγουλά της έγιναν πάλι κατακόκκινα.

«Όχι, δεν ξέρω» του είπε φέματα και κάθισε δίπλα του πάνω στον σανό.

Ο Ρόμπερτ την κοίταξε ξανά μ' εκείνο το κατεργάρικο ύφος του, σάμπως να γνώριζε κάτι γι' αυτήν που η ίδια δεν το είχε καταλάβει ακόμη. Ανταπέδωσε τη ματιά του και ακούμπησε πίσω βάζοντας στήριγμα τους αγκώνες της.

«Να σου δείξω για πού είναι» είπε το αγόρι και ξαφνικά το χέρι του τρύπωσε κάτω απ' το φόρεμά της. Ένωσε τη σκληρή ρίζα στη μέσα πλευρά του μηρού της και, πριν προλάβει να κλείσει τα πόδια, το αισχρό ξύλο είχε αγγίξει το κιλοτάκι της. Ένωσε την ανάσα του Ρόμπερτ καυτή στον λαιμό της.

«Μη!» του φιλθύρισε.

«Για σένα το έφτιαξα» επέμεινε εκείνος βραχνά.

«Σταμάτα. Δεν θέλω».

«Λες όχι; Σ' εμένα;»

Της κόπηκε η ανάσα και ούτε που μπόρεσε να του απαντήσει ή να τσιρίξει, γιατί την ίδια στιγμή άκουσαν απ' την πόρτα του αχυρώνα τη φωνή του Γιον. «Ρόμπερτ! Όχι, Ρόμπερτ!»

Τον ένωσε να χαλαρώνει απότομα, να την αφήνει. Η πελεκη-

μένη ρίζα έμεινε ανάμεσα στα πόδια της καθώς το χέρι του τραβήχτηκε από το φουστάνι της.

«Έλα εδώ!» είπε ο Γιον σαν να πρόσταζε έναν ανυπάκουο σκύλο.

Ο Ρόμπερτ χασκογέλασε, σηκώθηκε από τον σανό, της έκλεισε το μάτι και έτρεξε προς τον ήλιο και τον αδερφό του.

Ανακάθισε τινάζοντας άχυρα από τα ρούχα της. Ένωθε ανακούφιση και ντροπή ταυτόχρονα. Ανακούφιση γιατί ο Γιον είχε χαλάσει το χαζό παιχνίδι τους. Και ντροπή γιατί εκείνος φάνηκε να νομίζει ότι ήταν κάτι παραπάνω απ' αυτό που ήταν: ένα χαζό παιχνίδι.

Αργότερα, στην προσευχή πριν από το δείπνο, σηκώνοντας το κεφάλι βρέθηκε να κοιτάζει τα καστανά μάτια του Ρόμπερτ και είδε τα χείλη του να σχηματίζουν μια λέξη. Δεν κατάλαβε τι της έλεγε, αλλά την έπιασε νευρικό γέλιο. Ήταν τρελός! Κι εκείνη ήταν... Τι ήταν εκείνη; Τρελή κι αυτή. Τρελή. Και ερωτευμένη μήπως; Ναι, ερωτευμένη, αυτό ακριβώς. Όμως όχι όπως στα δώδεκα ή στα δεκατρία της. Τώρα ήταν δεκατεσσάρων κι αυτό ήταν πιο μεγάλο. Πιο σπουδαίο. Και πιο συναρπαστικό.

Ένωσε πάλι το γέλιο να φουσκώνει σαν κύμα μέσα της έτσι όπως ήταν ακίνητη πάνω στο στρώμα και προσπαθούσε να δει τα αστέρια μέσα από τη σκεπή.

Κάτω από το παράθυρο, η θεία Σάρα μούγκρισε σιγανά και μετά σταμάτησε να ροχαλίζει. Απέξω ακούστηκε ένα στριγκό κρώξιμο. Κουκουβάγια;

Ήθελε να πάει στην τουαλέτα.

Δεν είχε καμιά όρεξη να βγει έξω, αλλά δεν γινόταν αλλιώς. Θα έπρεπε να διασχίσει εκείνη την έκταση με το ψηλό, νοτισμένο χορτάρι μετά τον αχυρώνα, που τώρα ήταν θεοσκότεινος και φάνταζε εντελώς άλλο πράγμα μέσα στη νύχτα. Έκλεισε τα μάτια, αλλά μάταια. Τελικά γλίστρησε αθόρυβα από τον υπνόσακο, φόρεσε ένα ζευγάρι σαγιονάρες και έφτασε ως την πόρτα πατώντας στις μύτες των ποδιών της.

Στον ουρανό έλαμπαν μόνο λίγα αστέρια. Σύντομα θα χάνο-

νταν κι αυτά όταν θα χάραζε η μέρα στην ανατολή, σε μία ώρα το αργότερο. Ο κρύος αέρας χάιδευε το δέρμα της καθώς διέσχιζε γρήγορα το λιβάδι και αφουγκραζόταν τους ήχους της νύχτας. Έντομα που τη μέρα σώπαιναν; Ζώα που είχαν βγει στο κυνήγι; Ο Ρίκαρντ έλεγε ότι είχε δει αλεπούδες πέρα στο δασάκι. Ίσως. Δεν αποκλείεται να ήταν τα ίδια ζώα που εμφανίζονταν και τη μέρα, αλλά τη νύχτα ακούγονταν διαφορετικά. Άλλαζαν. Άλλαζαν δέρμα όπως τα φίδια, ποιος ξέρει;

Το αποχωρητήριο βρισκόταν σε ένα μικρό ύψωμα στην πίσω πλευρά του αχυρώνα. Έβλεπε τη σκοτεινή φιγούρα του να μεγαλώνει όσο πλησίαζε. Το παράξενο, γερό καλυβάκι ήταν φτιαγμένο από χοντρές, ακατέργαστες σανίδες που είχαν σκεβρώσει, ανοίξει και γκριζάρει με τα χρόνια. Δεν υπήρχε παράθυρο, μόνο ένα μικρό άνοιγμα σε σχήμα καρδιάς ψηλά στην πόρτα. Το χειρότερο με το αποχωρητήριο ήταν ότι ποτέ δεν ήξερες αν ήταν άλλος μέσα.

Κι εκείνη είχε ένα προαίσθημα πως κάποιος ήταν ήδη εκεί.

Ξερόβηξε, ώστε αν βρισκόταν κάποιος μέσα, να της δώσει ένα σημάδι ότι η τουαλέτα ήταν κατειλημμένη.

Μια κίσσα πέταξε από ένα κλαδί στην άκρη του μικρού δάσους. Κατά τα άλλα, απόλυτη ακινησία.

Προχώρησε ως το πλακόστρωτο μπροστά από την πόρτα. Έπιασε το ξύλινο εξόγκωμα που περνιόταν για πόμολο. Το τράβηξε. Είδε τον μαύρο χώρο να χάσκει άδειος μπροστά της.

Άφησε την ανάσα της να βγει ελεύθερα. Δίπλα στη λεκάνη υπήρχε πάντα ένας φακός, αλλά δεν χρειάστηκε να τον ανάψει. Φρόντισε να σηκώσει το καπάκι πριν κλείσει την πόρτα και βάλει τον σύρτη. Ανασήκωσε το νυχτικό, κατέβασε το κιλοτάκι της και κάθισε στη λεκάνη. Στη σιωπή που ακολούθησε της φάνηκε πως άκουσε κάτι. Δεν ήταν ζώο ούτε κίσσα ούτε έντομο που μεταμορφωνόταν. Κάτι κινιόταν γρήγορα στο ψηλό χορτάρι πίσω από το αποχωρητήριο. Ύστερα άρχισε η ροή και κάλυψε τον μικρό θόρυβο. Όμως η καρδιά της είχε αρχίσει ήδη να βροντοχτυπά.

Όταν τελείωσε, ανέβασε γρήγορα το εσώρουχό της και έμεινε

ακίνητη στο σκοτάδι με τα αυτιά τεντωμένα. Άκουγε μόνο ένα αχνό θρόισμα στις κορυφές των δέντρων και το αίμα να χτυπά στα τύμπανα των αυτιών της. Περίμενε να καταλαγιάσει λίγο ο σφυγμός της και τότε τράβηξε τον σύρτη και άνοιξε την πόρτα. Μια μαύρη φιγούρα γέμιζε σχεδόν ολόκληρο το άνοιγμα. Αυτός πρέπει να στεκόταν και να περίμενε ακίνητος στο πέτρινο σκαλοπάτι. Την επόμενη στιγμή βρέθηκε πεσμένη ανάσκελα πάνω στη λεκάνη, με τα πόδια ανοιχτά, κι εκείνος όρθιος από πάνω της. Έκλεισε την πόρτα πίσω του.

«Εσύ;» τον ρώτησε.

«Εγώ» αποκρίθηκε αυτός με αγνώριστη, τρεμάμενη, βραχνή φωνή.

Και έπεσε πάνω της. Τα μάτια του γυάλιζαν στο σκοτάδι καθώς δάγκωσε το κάτω χέιλος της τόσο δυνατά, ώστε το μάτωσε, ενώ το χέρι του χώθηκε κάτω από το νυχτικό σκίζοντας το κιλοτάκι της. Έμεινε ακίνητη, παραλυμένη από τον φόβο, με τη μύτη ενός μαχαιριού να αγκυλώνει το δέρμα στο πλάι του λαιμού της, ενώ εκείνος άρχισε να καρφώνει τους λαγόνες του μέσα της, πριν κατεβάσει καν το παντελόνι του, γρήγορα, δυνατά, σαν σκυλί που ζευγαρώνει.

«Μια λέξη να βγάλεις και σ' έσφαξα» της ψιθύρισε.

Κι έτσι, λέξη δεν βγήκε από το στόμα της. Γιατί ήταν δεκατεσσάρων χρόνων και ήξερε ότι, αν έκλεινε σφιχτά τα μάτια και συγκεντρωνόταν, θα μπορούσε να δει τα αστέρια μέσα από τη σκεπή. Ο Θεός είχε τη δύναμη να κάνει τέτοια πράγματα. Αν ήταν θέλημά Του.

Κυριακή, 14 Δεκεμβρίου 2003. Η επίσκεψη.

Μελετούσε το πρόσωπό του, που καθρεφτιζόταν στο παράθυρο του τρένου. Προσπαθούσε να καταλάβει τι το ιδιαίτερο είχε, πού ήταν το μυστικό. Εκτός από το κόκκινο μαντίλι στον λαιμό του, δεν διέκρινε τίποτα το ξεχωριστό. Ήταν απλώς ένα ανέκφραστο πρόσωπο με σκούρα μαλλιά και μάτια, τα οποία, με φόντο τα τοιχώματα του τούνελ μεταξύ Κουρσεγέ και Τερνέ, φάνταζαν μαύρα όσο και η αιώνια νύχτα του παρισινού μετρό. Η *Le Monde* στα γόνατά του προέβλεπε χιόνι, όμως πάνω, στην επιφάνεια της γης, οι δρόμοι του Παρισιού ήταν απλώς παγωμένοι και έρημοι κάτω από χαμηλά, πυκνά σύννεφα. Τα ρουθούνια του τρέμισαν καθώς ρούφηξε δυνατά τον υπόγειο αέρα που μύριζε υγρό τσιμέντο, ανθρώπινο ιδρώτα, ζεστό μέταλλο, κολόνια, ταμπάκο, μουσκεμένο μάλλινο και χολή, μια μυρωδιά που ποτέ δεν έφευγε εντελώς, όσο κι αν έπλεναν ή αέριζαν τα βαγόνια του μετρό.

Τα τζάμια άρχισαν να δονούνται από την πίεση που δημιουργησε ένα τρένο με αντίθετη κατεύθυνση και το πηχτό σκοτάδι πίσω τους διέλυσαν προσωρινά τα αλλεπάλληλα, κίτρινα, φωτεινά τετράγωνα που πέρασαν αστραπιαία από δίπλα. Ανασήκωσε το μανίκι του παλτού του και κοίταξε το ρολόι του, ένα Seiko SQ50 που είχε λάβει ως μέρος αμοιβής από κάποιον πελάτη. Το τζάμι του ρολογιού είχε ήδη γρατσουνιστεί. Δεν πρέπει να ήταν αυθεντικό κομμάτι. Εφτά και τέταρτο. Κυριακή απόγευμα και το βαγόνι ήταν μισοάδειο. Κοίταξε γύρω. Οι πιο πολλοί κοιμόνταν. Πάντα κοιμούνταν στο μετρό οι άνθρωποι. Ειδικά τα

Σαββατοκύριακα. Κατέβαζαν τον διακόπτη, έκλειναν τα μάτια και η καθημερινή τους διαδρομή γινόταν μια απόσταση στο πουθενά, δίχως όνειρα, μια αθόρυβη, συνδεδετική γραμμή χαραγμένη κάπου ανάμεσα στην κόκκινη ή στην μπλε γραμμή του χάρτη του μετρώ, μεταξύ δουλειάς και ελευθερίας. Είχε διαβάσει μια φορά για κάποιον που έμεινε έτσι μια ολόκληρη μέρα, με τα μάτια κλειστά, ταξιδεύοντας από την αφετηρία ως το τέρμα και ξανά πίσω, και μόνο όταν μπήκαν να καθαρίσουν το βαγόνι στο κλείσιμο, ανακάλυψαν ότι ο άνθρωπος ήταν νεκρός. Ίσως είχε κατέβει στις κατακόμβες μ' αυτόν ακριβώς τον σκοπό, για να χαράξει μια μπλε γραμμή που θα συνέδεε τη ζωή με το μετέπειτα, καθισμένος με τα μάτια κλειστά μέσα σ' αυτό το κίτρινο, μεταλλικό φέρετρο, όπου ήξερε ότι δεν θα τον ενοχλούσε κανείς.

Έτσι κι αυτός χάραξε τη δική του συνδεδετική γραμμή, αλλά προς την αντίθετη κατεύθυνση. Πίσω στη ζωή. Απέμεναν μόνο η αποψινή δουλειά και η άλλη στο Όσλο. Η τελευταία. Μετά θα έβγαινε οριστικά από τις κατακόμβες.

Ένα κακόφωνο, συριστικό σινιάλο ήχησε δυνατά πριν κλείσουν οι πόρτες των βαγονιών του συρμού στον σταθμό του Τερνέ. Το τρένο άνοιξε πάλι ταχύτητα.

Έκλεισε τα μάτια του και προσπάθησε να θυμηθεί εκείνη την άλλη μυρωδιά. Τη μυρωδιά από αποσμητικό λεκάνης και φρέσκα, ζεστά ούρα. Τη μυρωδιά της ελευθερίας. Όμως ίσως είχε δίκιο η μητέρα του, η δασκάλα, που έλεγε ότι ο εγκέφαλος αναπλάθει με λεπτομέρειες οτιδήποτε έχει δει ή ακούσει ο άνθρωπος, αλλά δεν μπορεί να αναπλάσει ούτε την πιο απλή μυρωδιά.

Μυρωδιά. Εικόνες άρχισαν να προβάλλονται αστραπιαία πίσω από τα βλέφαρά του. Ήταν δεκαπέντε χρόνων, καθόταν σε μια καρέκλα στον διάδρομο του νοσοκομείου στο Βούκοβαρ και άκουγε τη μητέρα του να προσεύχεται ψιθυριστά στον απόστολο Θωμά, τον προστάτη άγιο των οικοδόμων, να σώσει ο Θεός τον άντρα της. Είχε ακούσει την ομοβροντία του σερβικού πυροβολικού από το ποτάμι και τα ουρλιαχτά αυτών που εγχειρίζονταν στην παιδιατρική πτέρυγα, όπου δεν υπήρχαν πια καθόλου

μωρά, γιατί οι γυναίκες της πόλης σταμάτησαν να γεννούν απ' όταν άρχισε η πολιορκία. Είχε δουλέψει ως παιδί για θελήματα στο νοσοκομείο, είχε μάθει να αγνοεί τους θορύβους, τα ουρλιαχτά και τις ομοβροντίες του πυροβολικού. Όμως όχι τις μυρωδιές. Ειδικά μια μυρωδιά, ξέχωρα απ' όλες τις άλλες. Στους ακρωτηριασμούς οι χειρουργοί έκαναν πρώτα μια τομή στη σάρκα μέχρι να φτάσουν στο κόκαλο και, πριν προχωρήσουν, για να μην πεθάνει ο ασθενής από αιμορραγία, καυτηρίαζαν με κάτι που έμοιαζε σαν πυρωμένο σίδερο τα αιμοφόρα αγγεία, ώστε να κλείσουν. Αυτή η μυρωδιά από καμένη σάρκα και αίμα δεν έμοιαζε με καμιά άλλη.

Ένας γιατρός βγήκε στον διάδρομο και έκανε νόημα σ' αυτόν και στη μητέρα του να περάσουν. Πλησιάζοντας προς το κρεβάτι, δεν τόλμησε να κοιτάξει κατάματα τον πατέρα του. Στύλωσε το βλέμμα στο μεγάλο, σκουρόχρωμο χέρι του πατέρα, που είχε αρπάξει το στρώμα και προσπαθούσε, όπως φαινόταν, να το σκίσει στα δύο. Θα το έσκιζε, γιατί εκείνα τα χέρια ήταν τα πιο δυνατά σε όλη την πόλη. Ο πατέρας του λύγιζε ατσάλι, αυτή ήταν η δουλειά του. Πήγαινε στην οικοδομή, αφού είχαν τελειώσει οι χτίστες, χούφτωνε με εκείνα τα μεγάλα χέρια του τις μπετόβεργες που προεξείχαν και με μια γρήγορη, εξασκημένη κίνηση τις λύγιζε, τις έστριβε και τις έπλεκε μεταξύ τους. Τον είχε δει μια φορά. Λες και έστυβε βρεγμένη πετσέτα. Δεν είχε βρεθεί ακόμη μηχανήμα που να κάνει καλύτερα αυτή τη δουλειά.

Έκλεισε σφιχτά τα μάτια όταν άκουσε τον πατέρα του να ουρλιάζει με πόνο και αγωνία. «Βγάλτε έξω το παιδί!»

«Μα αυτός ζήτησε...»

«Έξω!»

«Η αιμορραγία σταμάτησε. Ξεκινάμε!» φώναξε ο γιατρός.

Κάποιος τον άρπαξε από τις μασχάλες και τον σήκωσε στον αέρα. Πάλεψε να ξεφύγει, αλλά ήταν πολύ μικρός, πολύ ελαφρύς. Και τότε ένιωσε εκείνη τη μυρωδιά. Καμένη σάρκα και αίμα.

Το τελευταίο που άκουσε ήταν η φωνή του γιατρού.

«Πριόνι».

Η πόρτα έκλεισε με πάταγο πίσω του. Έπεσε στα γόνατα και συνέχισε την προσευχή που άφησε στη μέση η μητέρα του. Κάνε να ζήσει, Θεέ μου. Σακάτεφέ τον, αλλά κάνε να ζήσει. Ο Θεός είχε τη δύναμη να κάνει τέτοια πράγματα. Αν ήταν το θέλημά Του.

Ένωσε ότι κάποιος τον παρατηρούσε, άνοιξε τα μάτια και βρέθηκε πάλι πίσω στο παρισινό μετρό. Στο κάθισμα απέναντί του είδε μια γυναίκα με σφιγμένα σαγόνια και κενό, κατάκοπο βλέμμα, που άλλαξε κατεύθυνση αμέσως μόλις συνάντησε το δικό του. Ο δείκτης των δευτερολέπτων στο ρολόι του μετατοπίστηκε προς τα εμπρός με ένα μικρό τίναγμα. Επανέλαβε από μέσα του τη διεύθυνση. Μετά ψηλάφησε τον σφυγμό του. Φυσιολογικός. Ένωθε σαν μεθυσμένος, αλλά ελαφρά. Κατά τα άλλα, δεν αισθανόταν ούτε ζέστη ούτε κρύο, ούτε φόβο ούτε ευχαρίστηση, ούτε ικανοποίηση ούτε απογοήτευση. Το τρένο άρχισε να ελαττώνει ταχύτητα. Σταθμός Σαρλ ντε Γκολ Ετουάλ. Έριξε μια τελευταία ματιά στη γυναίκα απέναντί του. Τον κοίταζε πάλι, αλλά ήταν σίγουρος ότι, αν τύχαινε να τον συναντήσει ποτέ ξανά, έστω κι αργότερα το ίδιο βράδυ, δεν θα τον αναγνώριζε.

Σηκώθηκε από τη θέση του και στάθηκε δίπλα στην πόρτα. Τα φρένα άφησαν έναν μακρύ, παραπονεμένο θρήνο. Αποσμητικό λεκάνης και φρέσκα ούρα.

Ελευθερία. Άπιαστη για τον ανθρώπινο νου όσο και μια μυρωδιά. Οι πόρτες του βαγονιού άνοιξαν αυτόματα.

Ο επιθεωρητής Χάρι Χόλε κατέβηκε από το βαγόνι στην αποβάθρα, κοντοστάθηκε και ανάσανε τον ζεστό, υπόγειο αέρα διαβάζοντας τη διεύθυνση στο χαρτάκι που κρατούσε. Άκουσε τις πόρτες να κλείνουν και ένωσε στην πλάτη του το ρεύμα αέρα όταν ξεκίνησε πάλι ο συρμός. Προχώρησε προς την έξοδο. Ένα διαφημιστικό ταμπλό πάνω από τις κυλιόμενες σκάλες τον πληροφορούσε ότι υπήρχε τρόπος να αποφύγει κανείς τα κρουαζιέ-

ματα. «Σιγά μην υπάρχει» μονολόγησε βήχοντας βραχνά και έχωσε το χέρι στην τσέπη του μάλλινου πανωφοριού του. Κάτω από το μεταλλικό φλασάκι με το ουίσκι και το σωληνάριο με τις καραμέλες για τον λαιμό έπιασε το πακέτο με τα τσιγάρα του.

Με ένα σβηστό τσιγάρο να χοροπηδά ανάμεσα στα χείλη του διάβηκε τη γυάλινη πόρτα εξόδου, αφήνοντας πίσω του τη στεγνή, αφύσικη ζέστη του υπόγειου Όσλο, και ανέβηκε τρέχοντας τα σκαλιά προς το φυσικό, χειμωνιάτικο σκοτάδι του Δεκέμβρη και την παγωνιά της επίγειας πόλης. Αμέσως καμπούριασε ενστικτωδώς. Σταθμός πλατείας Έγκερ. Η μικρή, ανοιχτή πλατεία ήταν στην ουσία μια φαρδιά διασταύρωση πεζόδρομων στην καρδιά του Όσλο, αν μπορούσε κανείς να πει ότι είχε καρδιά η πόλη σε αυτή την εποχή του χρόνου. Κυριακή απόγευμα, αλλά τα καταστήματα όλα ήταν ανοιχτά. Απέμεναν λίγες μέρες μέχρι τα Χριστούγεννα και στην πλατεία οι άνθρωποι έτρεχαν πάνω κάτω μέσα στο απαλό κίτρινο φως που ξεχυνόταν από τις βιτρίνες των τριώροφων καταστημάτων. Βλέποντας τις γιορτινές σακούλες με τα δώρα, υπενθύμισε στον εαυτό του να μην ξεχάσει να αγοράσει κάτι για τον Μπγιάρνε Μέλερ. Αύριο ήταν η τελευταία μέρα του στο Αρχηγείο της Αστυνομίας του Όσλο. Το αφεντικό του Χάρι στην Υπηρεσία, ο βασικός προστάτης του όλα αυτά τα χρόνια, θα πραγματοποιούσε επιτέλους τον στόχο του να μειώσει δραστικά τις ώρες δουλειάς αναλαμβάνοντας από την ερχόμενη εβδομάδα τη θέση του λεγόμενου «ανώτερου ειδικού ερευνητή» στο αστυνομικό τμήμα του Μπέργκεν. Στην ουσία αυτό σήμαινε ότι ο Μπγιάρνε Μέλερ θα μπορούσε πλέον να κάνει ό,τι γουστάρει μέχρι να βγει στη σύνταξη. Άνετη δουλειά και καλοπληρωμένη, αλλά στο Μπέργκεν; Όλο βροχή και μουσκεμένα βουνά. Και το αφεντικό δεν ήταν καν αποκεί. Ο Χάρι συμπαθούσε πολύ –αν και δεν καταλάβαινε πάντα– τον Μπγιάρνε Μέλερ.

Ένας άντρας, κουκουλωμένος από την κορυφή ως τα νύχια με πουπουλένιο τζάκετ και παντελόνι, δυσκίνητος σαν αστροναύτης με διαστημική στολή, πέρασε αργά από δίπλα του χαμογε-

λώντας χαζά και φυσώντας παγωμένα συννεφάκια από τα στρογγυλά, ροδοκόκκινα μάγουλά του. Παντού τριγύρω ώμοι σκυφτοί και κλειστές, χειμωνιάτικες φάτσες. Ο Χάρι διέκρινε μια γυναίκα με κατάχλωμο πρόσωπο και λεπτό, μαύρο δερμάτινο μπουφάν, τρύπιο στους αγκώνες. Ήταν στημένη δίπλα από μια βιτρίνα κοσμηματοπωλείου και χοροπηδούσε από το ένα πόδι στο άλλο σαρώνοντας με το βλέμμα την πλατεία, με την ελπίδα να εντοπίσει τον ντίλερ της. Ένας ζητιάνος, μακρουμάλλης και αξύριστος, αλλά καλά τυλιγμένος σε ζεστά, μοντέρνα νεανικά ρούχα, καθόταν σε στάση λωτού, με την πλάτη ολόισια, ακουμπισμένη σε έναν φανοστάτη και το κεφάλι πεσμένο στο στήθος, σαν να διαλογιζόταν, έχοντας στημένο μπροστά του ένα καφετί χάρτινο κύπελλο από καπουτσίνο. Έβλεπε όλο και πιο πολλούς ζητιάνους στους δρόμους φέτος και του είχε κάνει εντύπωση ότι φαίνονταν ίδιοι. Ακόμα και τα χάρτινα κύπελλα ήταν ολόιδια, λες και επρόκειτο για κάποιον μυστικό κώδικα. Δεν αποκλείεται να ήταν εξωγήινοι που κυριεύαν απαρατήρητοι την πόλη του, τους δρόμους της. Παιδιά, δεν τρέχει τίποτα. Με την άνεσή σας.

Ο Χάρι μπήκε στο κοσμηματοπωλείο.

«Μπορείτε να μου επισκευάσετε αυτό;» ρώτησε τον νεαρό υπάλληλο αφήνοντας στον πάγκο το παλιό ρολόι του παππού του. Του το είχε χαρίσει όταν ήταν ακόμη παιδάκι, στο Όνταλσνες, τη μέρα που έθαψαν τη μητέρα του. Ο Χάρι είχε τρομοκρατηθεί, αλλά ο παππούς τον διαβεβαίωσε πως τα ρολόγια δίνονται κληρονομιά και θα έπρεπε κι εκείνος με τη σειρά του να θυμηθεί να το χαρίσει στον επόμενο. «Προτού να είναι πολύ αργά» είχε επισημάνει ο παππούς.

Το ξέχασε εντελώς μέχρι τη μέρα που τον επισκέφτηκε ο Όλεγκ στο διαμέρισμά του στην οδό Σοφίε. Ψάχνοντας σε ένα συρτάρι για το GameBoy του Χάρι, το αγόρι βρήκε τυχαία το παλιό ασημένιο ρολόι του παππού. Ο Όλεγκ, που ήταν μόνο δέκα χρόνων, αλλά είχε αντιληφθεί από νωρίς την αδυναμία του Χάρι για το Tetris, ξέχασε εντελώς τον σκοπό του να τον παρασύρει σε μια μονομαχία στο μάλλον ξεπερασμένο πια ηλεκτρο-

νικό παιχνίδι και βάλθηκε να σκαλίζει το παλιό ρολόι προσπαθώντας να το κάνει να λειτουργήσει ξανά.

«Είναι χαλασμένο» είπε ο Χάρι.

«Ε, και;» ρώτησε ο μικρός. «Όλα διορθώνονται».

Ο Χάρι ευχήθηκε από τα βάθη της καρδιάς του να ήταν πράγματι έτσι, γιατί υπήρχαν φορές που αμφέβαλλε πάρα πολύ. Αναρωτήθηκε αν θα ήταν σκόπιμο να βάλει στον Όλεγκ να ακούσει το άλμπουμ «Everything Can Be Repaired» των Jokke & Valentinerne. Το ξανασκέφτηκε όμως και κατέληξε στο συμπέρασμα ότι κατά πάσα πιθανότητα η Ράκελ, η μητέρα του Όλεγκ, δεν θα εκτιμούσε καθόλου τον συσχετισμό: Ο αλκοολικός πρώην εραστής της μυεί τον γιο της σε τραγούδια για αλκοολικούς, γραμμένα και τραγουδισμένα από έναν νεκρό τζάνκι.

«Θα μπορέσετε να μου το φτιάξετε;» ρώτησε τον νεαρό πίσω από τον πάγκο.

Τα επιδέξια, ευκίνητα χέρια του υπαλλήλου άνοιξαν το πίσω καπάκι του ρολογιού.

«Δεν αξίζει» απάντησε.

«Δεν αξίζει;»

«Αν πάτε σε μια αντικερί, θα βρείτε πολύ πιο λειτουργικά ρολόγια και θα σας κοστίσει λιγότερο από την επισκευή αυτού εδώ».

«Ας είναι. Κάντε το» είπε ο Χάρι.

«Εντάξει» αποκρίθηκε ο νεαρός, που είχε αρχίσει ήδη να εξετάζει τον μηχανισμό του ρολογιού και φάνηκε μάλλον ευχαριστημένος από την απόφαση του πελάτη του. «Περάστε την Τρίτη να το πάρετε».

Βγαίνοντας από το κατάστημα, ο Χάρι άκουσε τον αδύναμο ήχο μιας κιθάρας από κάποιο μεγάφωνο. Ο ήχος δυνάμωσε απότομα όταν ο κιθαρίστας, ένα αγόρι με αραιά, αξύριστα γένια και μάλλινα γάντια χωρίς δάχτυλα, γύρισε το κουμπί της έντασης. Αρχιζε ένα από τα παραδοσιακά χριστουγεννιάτικα κοντσέρτα στην πλατεία Έγκερ, όπου γνωστοί καλλιτέχνες έπαιζαν δωρεάν υπέρ του Στρατού Σωτηρίας. Κόσμος άρχισε ήδη να συ-

γκεντρώνεται μπροστά από το συγκρότημα, το οποίο είχε πάρει θέση πίσω από το γνώριμο χριστουγεννιάτικο τσουκάλι του Στρατού Σωτηρίας, μια μεγάλη μαύρη κατσαρόλα με χερούλι που κρεμόταν από τρία χοντρά ξύλα δεμένα μαζί στην κορυφή και στημένα στο κέντρο της πλατείας.

«Εσύ είσαι;»

Ο Χάρι στράφηκε. Ήταν η γυναίκα με το βλέμμα του τζάνκι.

«Εσύ είσαι, ε; Ήρθες αντί για τον Σνούπι; Θέλω ένα φιξάκι εδώ και τώρα. Έχω...»

«Λυπάμαι» τη διέκοψε ο Χάρι. «Δεν είμαι αυτός που θέλεις».

Η γυναίκα τον κοίταξε επίμονα γέροντας το κεφάλι στο πλάι και μισοκλείνοντας τα μάτια σαν να τον ζύγιαζε για να καταλάβει αν της έλεγε ψέματα. «Κάπου σε ξέρω εσένα».

«Είμαι αστυνομικός».

Τίποτα. Ο Χάρι πήρε μια αργή, βαθιά ανάσα περιμένοντας την καθυστερημένη αντίδραση, που ήρθε τελικά, σάμπως το μήνυμα να χρειάστηκε να παρακάμψει καμένους νευρώνες και διαλυμένες συνάψεις για να καταγραφεί από τον εγκέφαλο. Όπως το περίμενε, στα θολά μάτια της γυναίκας σπίθισε ξαφνικά η γνωστή λάμψη του μίσους.

«Μπάτσος είσαι;»

«Νόμιζα ότι τα έχουμε συμφωνήσει. Υποτίθεται ότι η πιάτσας είναι μόνο η Πλάτα» είπε ο Χάρι κοιτώντας πίσω της τον τραγουδιστή του συγκροτήματος.

«Χα!» έκανε η γυναίκα και στάθηκε μπροστά του. «Δεν είσαι της Δίωξης. Είσαι ο τύπος από την τηλεόραση που σκότωσες εκείνον τον...»

«Τμήμα Ανθρωποκτονιών». Ο Χάρι την έπιασε από το μπράτσο. «Άκου, στην Πλάτα μπορείς να βρεις αυτό που θέλεις. Μη με αναγκάσεις να σε πάω σέρνοντας ως το μετρό».

«Δεν μπορώ». Τίναξε βίαια το χέρι της και ελευθερώθηκε.

Ο Χάρι έκανε ένα βήμα πίσω ανοίγοντας τα χέρια. «Πες μου ότι δεν θα αγοράσεις εδώ τη δόση σου και φεύγω. Σύμφωνοι;»

Εκείνη έγειρε πάλι το κεφάλι στο πλάι. Τα λεπτά, αναιμικά

χείλη της τεντώθηκαν σαν να έβρισκε την όλη κατάσταση αστεία.
«Θες να σου πω γιατί δεν γίνεται να πάω στην Πλάτα;»

Ο Χάρι περίμενε.

«Γιατί είναι ο γιος μου εκεί».

Ένωσε το στομάχι του να σφίγγεται.

«Και δεν θέλω να με δει έτσι. Κατάλαβες τώρα;»

Ζύγισε το προκλητικό βλέμμα της καθώς προσπαθούσε να βρει κάτι να της πει.

«Καλά Χριστούγεννα» μουρμούρισε τελικά και της γύρισε την πλάτη.

Πέταξε το τσιγάρο του στο βρόμικο, πατημένο χιόνι και συνέχισε τον δρόμο του. Ήθελε να την ξεφορτωθεί αυτή την κωλοδουλειά. Απέφευγε να κοιτάξει τους διαβάτες με τους οποίους διασταυρωνόταν, αλλά κι αυτοί, κρατώντας τα μάτια χαμηλά, σαν ένοχοι, αυτοί, πολίτες της πιο γενναιόδωρης σοσιαλιστικής δημοκρατίας του κόσμου, απέφευγαν επίσης να τον κοιτάξουν, λες και ντρέπονταν για κάτι. «Γιατί είναι ο γιος μου εκεί».

Στη λεωφόρο Φρέντενσμποργκ, μετά τη Δημοτική Βιβλιοθήκη, ο Χάρι σταμάτησε μπροστά από τον αριθμό που ήταν γραμμένος στον φάκελο που κρατούσε. Τεντώθηκε προς τα πίσω και κοίταξε ψηλά. Η πρόσοψη του κτιρίου ήταν γκριζα και μαύρη. Φρεσκοβαμμένη. Ιδανική για γκράφιτι. Σε κάποια παράθυρα, χριστουγεννιάτικα στολίδια διαγράφονταν σαν μαύρες σιλουέτες κόντρα στο γλυκό κίτρινο φως σπιτιών που απέξω φαινόταν ζεστά, ασφαλή και γαλήνια. Και που ίσως αυτό ακριβώς είναι, επέβαλε στον εαυτό του ο Χάρι να σκεφτεί. «Επέβαλε» γιατί δεν γίνεται να είσαι δώδεκα χρόνια στην αστυνομία και να μην έχεις επηρεαστεί από την απαξίωση για τους ανθρώπους που πάει πακέτο με κάποιες περιοχές. Το πάλευε όμως. Αυτό να λέγεται.

Βρήκε το όνομα στον πίνακα με τα κουδούνια, έκλεισε τα μάτια και προσπάθησε να σκεφτεί τα κατάλληλα λόγια. Ανώφελο. Η φωνή εκείνης της γυναίκας δεν έλεγε να τον αφήσει.

«Δεν θέλω να με δει έτσι...»

Ο Χάρι εγκατέλειψε την προσπάθεια. Άραγε υπάρχει τρόπος να εκφράσεις με λόγια το αδιανόητο;

Πίεσε τον αντίχειρά του πάνω στο κρύο, μεταλλικό κουμπί και κάπου μέσα στο κτίριο χτύπησε ένα κουδούνι.